

MOLENS IN DE BAAN

U denkt natuurlijk meteen, die Vrijmoed heeft nou echt een klap van de molen te pakken. Dat kan wel zijn, maar ter verdediging van mijn onderwerp deze keer wil ik u er op wijzen, dat er bijna niets Hollandser is dan molens en golf.

Tekst: Ferd Vrijmoed

Zo, dat statement is gemaakt! Waar of niet waar maakt niet uit. Laat mij nou even in de waan, als een soort Don Quichot zal ik maar zeggen. Molens en golf kunnen ook prima samen door een deur. Zo leert de overlevering dat de tweede partij in de Loenense colfwedstrijd eindigde bij een molen. En als je op de Zaanse speelt kun je onmogelijk de molens missen, die de polders rondom de golfbaan bevolken. Op Kagerzoom, een polderbaan in Warmond wordt de waterstand van de golfbaan zelfs geregeld door een molen. Ook Golfclub Zeegersloot in Alphen a/d Rijn maakt gebruik van een molen. De door de club herstelde karakteristieke waterwindmolen zorgt mede voor het gewenste waterpeil op de Griendbaan. En op Terschelling is naast de molen van Formerum een volledig verlichte 18-holes wedstrijd baan aangelegd. Vóór u nu meteen uw golfstokken in de auto gooit en naar Terschelling afreist, het is een midgetgolfbaan. Maar midgetgolf reken ik ook tot golf.

Midgetgolfbaan De Molenbaan

Ben ik volledig? Geen idee. Mocht u nog een golfbaan kennen, waar een molen op staat of waar een molen een belangrijke rol speelt, laat het mij a.u.b. weten. (info@golfmuseum.nl) Ik spijker mijn kennis graag bij.

Heb ik nog meer molens op mijn zang? Zeker, maar ze zijn zeldzaam, de twaalf Hollandse windmolens van de kunstenaar Henry van den Horst uit Zeewolde. Alleen bij toeval en onder extreem gunstige omstandigheden zou je ze ergens op een golfbaan voorbij kunnen zien komen, rollend, dan wel vliegend. Ze zijn natuurlijk wel te zien in het Nederlands Golfmuseum op Landgoed Bleijenbeek. De Dutch windmill collection bevat twaalf beroemde Hollandse windmolens, door sign painter en tekenaar Henry van den Horst weergegeven in Delfts blauw op Nassau Plus golfballen:

Achtkanter In het begin van de zestiende eeuw ontstonden in Noord- en Zuid-Holland molens met een houten achtkant. Een houten achtkant is de houten bovenbouw van een

bovenkruier en rust op een stenen romp.

Beltmolen Ook wel bergmolen genoemd. Deze windmolen staat op een natuurlijke of kunstmatig opgeworpen heuvel. Deze heuvel, de molenbelt heeft dezelfde functie als de stelling bij een stellingmolen, nl.

de wieken hoger in de wind krijgen.

Binnenkruier Een 'binnenkruier' is een windmolen en altijd een bovenkruier, waarvan de kap met de wieken van binnenuit worden gekruid.

Houtzaagmolen Een uitvinding van Cornelis Corneliszoon van Uitgeest uit 1592 zorgde dat veel sneller planken konden worden gezaagd dan de 30 dagen die nodig waren voor één boom.

De Spinnenkop De spinnenkopmolen is een kleine windmolen met een vlucht (dat is de lengte van twee wieken samen) van ongeveer 8 tot 15 meter. Hij is geschikt voor de bemaling van kleine polders.

Door de eenvoud van de molen is hij makkelijk te bedienen. De meeste van deze molens staan in Friesland

Stadsmolen De Stadsmolen is een korenmolen aan de Nieuweweg in Hulst. Het is een ronde bakstenen stellingmolen uit 1792, gedekt met eikenhout en met een vlucht van 24,42 meter

Stellingmolen Een stellingmolen is een hoge windmolen met een galerij of stelling om hem te kunnen bedienen. Zo'n molen staat meestal in bebouwd gebied en moet hoog zijn om binnen de bebouwde kom

voldoende wind te kunnen vangen, de vrije windvang. Het andere uiterste is de grondzeiler waarbij de wieken bijna de grond raken.

Standerdmolen De standerdmolen

is een richtbare windmolen en het oudste houten type windmolen in de Lage Landen.

Tjasker De tjasker is een van de kleinste windmolens in Nederland en is ontwikkeld in Friesland. Er zijn twee typen tjaskers: de paaltjasker en de boktjasker. Bij de paaltjasker wordt de molen ondersteund door een paal en bij een boktjasker ligt de voorkant van de molen op een houten bok.

Waterradmolen Dubbele molen uit 1548, die wordt aangedreven door een waterrad via drie lage waterscheppen.

Weidemolen De weidemolen, ook wel 'aanbrengertje' genoemd is een klein type windmolen, in het algemeen gebruikt voor onderbemaling van weilanden. Een grote windvaan aan de achterzijde van de draaibare kop zorgt ervoor dat de molen altijd

naar de wind gericht wordt; weidemolens zijn dus zelfkruierend en hebben in beginsel geen bediening nodig.

Wipmolen De eerste watermolen, ontwikkeld in de vroeg 15e eeuw. Het hele bovenhuis met staart is draaibaar om een koker, die in verticale stand wordt gehouden door de piramidevormige constructie van de onder-toren.

Ik loop nog even door met mijn molentjes en met name over de kruier. Kruien is het bovenste deel van de molen in de juiste richting van de wind plaatsen zodat de molenwieken loodrecht op de wind staan. Dit levert de beste energie overdracht. Alle windmolens hebben daarmee te maken. Dus wat dieper de kruiwagen ingedoken en daar kwam ik binnenkruiers tegen en buitenkruiers en middenkruiers en bovenkruiers. En de bovenkruiers zijn er ook weer in drie soorten: molens met een buitenkruierwerk, molens met een binnenkruierwerk en molens, die zichzelf kruien. Een bovenkruier kent tevens zes typen kruierwerk. Boeiend, maar dan heb ik het nog alleen maar over kruien.

Hebben wij hier als golfers iets aan? Het waait best wel eens in Nederland.

WORD VRIEND

Het Nederlands Golfmuseum is gevestigd op Landgoed Bleijenbeek in Afferden, een landgoed met onder meer een golfbaan. Het bouwen van een museum kost veel geld. Wordt Vriend van het Nederlands Golfmuseum en help mee aan de verdere ontwikkeling van het boeiende reizen in de tijd. Kijk op onze website om te lezen hoe je Vriend kunt worden.

LANDGOED GOLFBAAN BLEIJENBEEK | AFFERDEN | WWW.GOLFMUSEUM.NL